De Gemeenteraad Echt-Susteren

Kaderstellende raadsnota

Datum raadsverg.: woensdag 16 december 2026
Agendapunt:
Zaak - documentnummer: Z26/221532 - D - 343209
Datum B&W-verg.: dinsdag 27 oktober 2026

Portefeuillehouder(s): H.E.J.M. Meuwissen

Onderwerp
Opgave Duurzaamheid 'Écht Duurzaam – Koers op morgen'

Samenvatting
Met deze kaderstellende raadsnota wordt uw raad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de Opgave Duurzaamheid 'Écht Duurzaam, koers op morgen'.

De opgave brengt bestaande beleidsdoelen en activiteiten samen en geeft richting aan een integrale aanpak van duurzaamheid. Vier pijlers verbinden de ecologische, sociale, economische en bestuurlijke opgaven. De zienswijze van uw raad wordt betrokken bij de verdere uitwerking en vaststelling door het college. Nieuwe beleidskeuzes en aanvullende financiële middelen worden, voor zover deze tot de bevoegdheid van de raad behoren, afzonderlijk aan uw raad voorgelegd.

Voorstel
Eventuele zienswijzen kenbaar te maken ten aanzien van de Opgave Duurzaamheid 'Écht Duurzaam, koers op morgen', in het bijzonder over:

1. De brede benadering van duurzaamheid en de uitwerking daarvan in de vier samenhangende pijlers.
2. De voorgestelde prioritering op basis van maatschappelijke bijdrage, urgentie, haalbaarheid, beschikbare middelen en uitvoeringscapaciteit.
3. De borging van monitoring en verantwoording in de reguliere planning- en controlcyclus en de tweejaarlijkse herijking van de opgave.
4. De betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bij de verdere uitwerking en uitvoering.

Inleiding
De gemeente Echt-Susteren werkt op verschillende beleidsterreinen aan een gezonde, leefbare en toekomstbestendige gemeente. Deze inzet omvat onder meer energiebesparing, klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulair gebruik van materialen, gezondheid, kansengelijkheid en een sterke lokale economie. De opgaven hangen met elkaar samen en vragen om afstemming tussen beleid, uitvoering, beheer en bedrijfsvoering.
De opgave maakt deze samenhang zichtbaar. Het biedt een gezamenlijke structuur om bestaande inspanningen te verbinden, prioriteiten te bepalen en de voortgang te volgen. Daarmee ondersteunt de opgave de gemeentelijke missie en visie en de Cittaslow-kernwaarden Verbinding, Identiteit, Toekomstbestendigheid en Ambitie (VITA).
Het concept is voorbereid via interne gesprekken, inventarisatie van activiteiten en ateliersessies met medewerkers uit verschillende onderdelen van de organisatie. De voorliggende nota biedt uw raad de gelegenheid richtinggevende aandachtspunten mee te geven voor het vervolg.

De Gemeenteraad Echt-Susteren

Inhoudelijke toelichting
De opgave beschouwt duurzaamheid als een uitgangspunt voor het gemeentelijk handelen. Het ordent bestaande doelen en activiteiten en maakt zichtbaar waar samenwerking meerwaarde heeft. Bestaande beleidskaders blijven leidend. Onderdelen waarvoor nog beleidsontwikkeling of nadere besluitvorming nodig is, worden als vervolgstap uitgewerkt.

Vier samenhangende pijlers
Duurzaamheid & Milieu. Deze pijler richt zich op energietransitie, schoon water, klimaatadaptatie, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. Voorbeelden zijn energiebesparing in woningen en gebouwen, het vasthouden en infiltreren van regenwater en het vergroenen van de openbare ruimte.
Sociale verbinding & Leefbaarheid. Deze pijler richt zich op gezondheid, welzijn, inclusie en gelijke kansen. Ontmoeting, toegankelijke voorzieningen, het verminderen van energiearmoede en ontwikkelkansen voor inwoners verbinden sociale en duurzame doelstellingen.
Lokaal ondernemerschap & Erfgoed. Deze pijler richt zich op een toekomstbestendige lokale economie, eerlijke werkgelegenheid en behoud van lokale identiteit en erfgoed. Duurzame bedrijfsvoering, circulaire productie, hergebruik van grondstoffen en maatschappelijk verantwoord inkopen zijn belangrijke onderdelen.
Sterke publieke diensten. Deze pijler richt zich op goed bestuur, participatie en een betrouwbare en toegankelijke overheid. Duurzaamheid wordt verbonden met dienstverlening, transparante besluitvorming, gemeentelijke bedrijfsvoering en het beheer van de openbare ruimte.

Uitgangspunten voor uitvoering en prioritering
Voorgesteld wordt de uitvoering te richten op activiteiten die aantoonbaar bijdragen aan de gemeentelijke doelen en de kwaliteit van leven. Waar mogelijk worden maatregelen gecombineerd met bestaande projecten, onderhoud en vervangingsinvesteringen. De gemeente vervult daarbij een voorbeeldrol in de eigen gebouwen, inkoop en bedrijfsvoering.
Het afwegingskader bij de opgave ondersteunt de keuze en volgorde van activiteiten. Daarbij worden de beleidsmatige bijdrage, de bijdrage aan de vier pijlers en de uitvoerbaarheid in samenhang beoordeeld. Financiële onderbouwing, beheer- en onderhoudslasten, capaciteit, samenwerking en betrokkenheid van de doelgroep worden vooraf inzichtelijk gemaakt. Wettelijke taken worden binnen hun geldende kaders uitgevoerd; het afwegingskader ondersteunt de planning en inrichting daarvan.
Niet alle activiteiten kunnen gelijktijdig worden uitgevoerd. De prioritering maakt onderscheid tussen urgente opgaven, activiteiten met een grote maatschappelijke bijdrage en maatregelen die op korte termijn uitvoerbaar zijn. De nadere uitvoeringsplanning verbindt doelen aan verantwoordelijke teams, middelen en tijd.

Sturing en monitoring
De OGSM-methodiek (Objectives, Goals, Strategies, Measures) vormt een gestructureerde verbinding tussen ambities, doelstellingen, uitvoeringslijnen en indicatoren. Per activiteit wordt uitgewerkt wat de gemeente wil bereiken, welke inzet daarvoor nodig is en op welke wijze de voortgang wordt gevolgd. Waar nulmetingen of relevante gegevens ontbreken, worden deze eerst ontwikkeld. Daarmee blijft het onderscheid tussen een ambitie, een inspanning en een aantoonbaar resultaat helder.

Voorgesteld wordt om de voortgang jaarlijks op hoofdlijnen te verantwoorden via de reguliere planning- en controlcyclus. Daarbij worden behaalde resultaten, eventuele afwijkingen, financiële consequenties en benodigde bijsturing inzichtelijk gemaakt. De opgave wordt eens per twee jaar herijkt op basis van uitvoeringservaringen, beschikbare gegevens en veranderende omstandigheden.

Het college borgt de bestuurlijke samenhang en het ambtelijke eigenaarschap. De uitvoering blijft gekoppeld aan de verantwoordelijke beleidsteams en bestaande programma's. De raad behoudt zijn kaderstellende en controlerende rol.

Financiële toelichting
Met deze nota wordt geen aanvullend krediet aangevraagd. De bestaande activiteiten worden uitgevoerd binnen de daarvoor beschikbare budgetten en vastgestelde financiële kaders. De opgave is nog in ontwikkeling; een integrale financiële uitwerking van de activiteiten en de benodigde capaciteit moet verder worden opgesteld.
Daarbij worden investeringen, structurele uitvoeringslasten, beheer en onderhoud, vervangingskosten en eventuele dekking uit subsidies of bijdragen van partners in beeld gebracht. De programmatische werkwijze en monitoring vragen eveneens inzet van de organisatie. Deze inzet wordt meegenomen in de beoordeling van de uitvoerbaarheid.
Activiteiten waarvoor geen toereikende dekking beschikbaar is, kunnen pas worden uitgevoerd na de benodigde besluitvorming. Voor aanvullende middelen of wijzigingen in de door de raad vastgestelde financiële kaders volgt een afzonderlijk voorstel of een voorstel binnen de planning- en controlcyclus.

Juridische toelichting
Met deze kaderstellende raadsnota wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken. Het college van burgemeester en wethouders stelt vervolgens de beleidsnota vast. In de voorgestelde besluitvormingsroute betrekt het college deze zienswijze bij de nadere uitwerking en vaststelling van de opgave.

De opgave bundelt en verbindt bestaande beleidsdoelen en activiteiten; het treedt niet in de plaats van afzonderlijke besluiten, verordeningen of procedures.
Voor maatregelen die een wijziging van beleid, regelgeving of financiële kaders vereisen, vindt besluitvorming plaats door het daartoe bevoegde bestuursorgaan. De juridische en financiële gevolgen worden bij dergelijke voorstellen afzonderlijk beoordeeld. Het afwegingskader wordt gehanteerd voor programmatische keuzes; toepassing bij subsidies, inkoop of andere besluiten vraagt om aansluiting op de daarvoor geldende kaders.
De SDG's bieden een inhoudelijke ordening. De in de opgave opgenomen aansluiting bij principes van duurzaamheidsrapportage is bedoeld om transparantie en meetbaarheid te versterken. Hiermee wordt geen zelfstandige rapportageverplichting voor de gemeente geïntroduceerd.

Duurzaamheid / Cittaslow
De opgave geeft invulling aan de vier VITA-kernwaarden. Verbinding komt terug in samenwerking tussen gemeentelijke teams en met inwoners, ondernemers en partners. Identiteit betekent dat duurzame ontwikkeling aansluit bij het landschap, erfgoed, de cultuur en het karakter van onze kernen.
Toekomstbestendigheid krijgt vorm door rekening te houden met de gevolgen van keuzes voor de leefomgeving en toekomstige generaties. Ambitie blijkt uit het verbeteren van de gemeentelijke aanpak, het benutten van kansen en het volgen van resultaten. De SDG's ondersteunen daarbij de samenhang tussen ecologische, sociale en economische doelen.

Risico's
De breedte van de opgave kan leiden tot versnippering of onvoldoende duidelijkheid over verantwoordelijkheden. Dit risico wordt beperkt door per activiteit expliciet eigenaarschap toe te wijzen en de afstemming tussen teams en bestaande programma's gestructureerd te organiseren.
Beschikbare capaciteit en middelen kunnen achterblijven bij de ambities. Daarom worden activiteiten zorgvuldig gefaseerd en gekoppeld aan een solide financiële onderbouwing en de beschikbare uitvoeringscapaciteit. Afhankelijkheid van partners, subsidies en technische mogelijkheden wordt expliciet meegenomen in de planning.

De Gemeenteraad Echt-Susteren

Voor bepaalde doelstellingen zijn nog niet overal betrouwbare indicatoren en nulmetingen beschikbaar. Hierdoor kunnen de resultaten in eerste instantie slechts in beperkte mate meetbaar zijn. Door de monitoring stapsgewijs te ontwikkelen en beperkingen in de rapportage zichtbaar te maken, blijft de verantwoording realistisch.
Daarnaast kunnen verwachtingen ontstaan dat alle opgenomen activiteiten direct worden uitgevoerd. Heldere communicatie over prioriteiten, besluitvorming en de ontwikkelfase van de opgave helpt dit te voorkomen.

Burgerparticipatie
De voorbereiding van de opgave heeft zich in eerste instantie gericht op interne inventarisatie en afstemming. De aangeleverde opgave beschrijft betrokkenheid van externe stakeholders als vervolgstap. Daarom worden in deze nota nog geen afgeronde participatieresultaten gepresenteerd. Voorgesteld wordt inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bij de verdere uitwerking en uitvoering gericht te betrekken. Per onderwerp wordt bepaald wie belanghebbend is, welke ruimte er is om invloed uit te oefenen en welke participatievorm daarbij past. Daarbij is aandacht voor jongeren en inwoners die minder gemakkelijk deelnemen.
De opgehaalde inzichten worden benut voor de uitvoeringsplanning en herijking. Aan deelnemers wordt teruggekoppeld hoe hun inbreng is verwerkt. Voor afzonderlijke projecten blijft de daarbij passende participatieaanpak gelden.

Bijgevoegde stukken
Opgave Duurzaamheid 'Écht Duurzaam- Koers op morgen'

Ter inzage liggende stukken
Niet van toepassing

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter